

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 127.068 van 13 januari 2004
in de zaken A. 75.991/XII-539.
76.880/XII-767.
78.555/XII-1341.**

In zake :

Hugo MEERT,
die woonplaats kiest bij
advocaat H. Hemmerechts,
kantoor houdende te Zaventem,
W. Lambertstraat 2 B

tegen :

de ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL,
die woonplaats kiest bij (alleen in de zaak A. 76.880/XII-767)
advocaat R. Rombaut,
kantoor houdende te Antwerpen,
Justitiestraat 18, bus 25.

DE RAAD VAN STATE, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Hugo Meert op 24 november 1997 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van, ten eerste, “de beslissing van de departementsraad van de afdeling Rits van de Erasmushogeschool te Brussel d.d. 22 september 1997, waarbij de heer Marnix Verduyn werd verkozen tot departementshoofd Rits” en van, ten tweede, “de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel d.d. 29 septe[m]ber 1997, waarbij het bezwaarschrift van de verzoeker tegen voormelde verkiezing wordt verworpen en voormelde verkiezing wordt bekrachtigd” (de zaak A. 75.991/XII-539, hierna ook “de eerste zaak”);

Gelet op het arrest nr. 69.085 van 23 oktober 1997, waarbij de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging wordt bevolen van de beslissing van de departementsraad van het departement Rits van de Erasmushogeschool Brussel van 22 september 1997 waarbij Marnix Verduyn tot departementshoofd wordt verkozen, en van de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel van 29 september 1997 waarbij de verkiezing van Marnix Verduyn tot departementshoofd van het departement Rits wordt bekrachtigd;

Gezien het verzoekschrift dat Hugo Meert op 9 februari 1998 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van, ten eerste, “de beslissing van de departementsraad van de afdeling Rits van de Erasmushogeschool te Brussel d.d. 10 december 1997, waarbij de heer Marnix Verduyn werd verkozen tot departementshoofd Rits” en van, ten tweede, “de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel d.d. 16 december 1997, waarbij het bezwaarschrift van de verzoeker tegen voormelde verkiezing wordt verworpen en voormelde verkiezing wordt bekrachtigd” (de zaak A. 76.880/XII-767, hierna ook “de tweede zaak”);

Gelet op het arrest nr. 70.589 van 9 januari 1998, waarbij de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging wordt bevolen van de beslissing van de departementsraad van het departement Rits van de Erasmushogeschool Brussel van 10 december 1997 waarbij Marnix Verduyn tot departementshoofd wordt verkozen, en van de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel van 16 december 1997 waarbij de verkiezing van Marnix Verduyn tot departementshoofd van het departement Rits wordt bekrachtigd;

Gezien het verzoekschrift dat Hugo Meert op 11 mei 1998 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van, ten eerste, “de beslissing van de departementsraad van de afdeling Rits van de Erasmushogeschool te Brussel d.d. 5 maart 1998, waarbij de heer Marnix Verduyn werd verkozen tot departementshoofd Rits” en van, ten tweede, “de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel d.d. 11 maart 1998, waarbij het bezwaarschrift van de verzoeker tegen voormelde verkiezing wordt verworpen en voormelde verkiezing wordt bekrachtigd” (de zaak A. 78.555/XII-1341, hierna ook “de derde zaak”);

Gelet op het arrest nr. 78.181 van 19 januari 1999 waarbij de zaken nrs. A. 75.991/XII-539 en A. 76.880/XII-767 worden gevoegd, een prejudiciële vraag aan het Arbitragehof wordt gesteld en waarbij het auditoraat belast wordt met het verder onderzoek van de zaak, na ontvangst van het arrest van het Arbitragehof;

Gezien het arrest van het Arbitragehof nr. 84/2000 van 5 juli 2000;

Gezien de memories van antwoord en van wederantwoord in de zaak A. 78.555/XII-1341;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur-afdelingshoofd R. Van Der Gucht in de zaak nr. A. 78.555/XII-1341 en het aanvullend verslag in de zaken nrs. A. 75.991/XII-539 en A. 76.880/XII-767;

Gelet op de beschikkingen van 3 december 2002 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van de dossiers gelasten;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memories;

Gezien het verzoek tot voortzetting van het geding van 9 januari 2003 ingediend door verzoeker in de zaken nrs. A. 75.991/XII-539 en A. 76.880/XII-767, en van 8 januari 2003 in de zaak nr. 78.555/XII-1341;

Gelet op de beschikkingen van 20 augustus 2003 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 23 september 2003;

Gehoord het verslag van staatsraad G. van Haegendoren;

Gehoord de opmerkingen van advocaat H. Hemmerechts, die verschijnt voor verzoeker, en van advocaat R. Rombaut, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het, behoudens wat de kosten betreft, eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd R. Van Der Gucht;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Over de samenvoeging.

Overwegende dat verzoeker met de drie voorliggende annulatieberoepen telkenmale de nietigverklaring vordert van de verkiezing van Marnix Verduyn als departementshoofd van de afdeling Rits van de Erasmus-hogeschool, functie waarvoor verzoeker oorspronkelijk ook kandidaat was; dat er in het belang van de goede rechtsbedeling reden bestaat om ze samen te voegen om ze in een enkel arrest af te doen;

Over de gegevens van de zaken.

Overwegende dat het mag volstaan, voor een nader overzicht van de feiten van de zaken, te verwijzen naar de hiervoor genoemde tussenarresten;

Over de ontvankelijkheid van de zaken nrs. A. 75.991/XII-539 en A. 76.880/XII-767.

Overwegende dat de in de eerste en de tweede zaak bestreden beslissingen door de Raad van State in hun tenuitvoerlegging zijn geschorst; dat een schorsingsarrest het betrokken bestuur ertoe aanzet de zaak niet op haar beloop te laten in afwachting van de uitkomst van het annulatieberoep, maar over te gaan tot een heroverweging van het geschorste in het licht van het ernstig bevonden middel en tot de eventuele intrekking ervan; dat, wanneer een bestuur aldus een nieuwe beslissing neemt volgend op een schorsingsarrest, aangenomen mag worden dat hij de eerdere, in zijn tenuitvoerlegging geschorste beslissing, heeft ingetrokken en de nieuwe beslissing er voor in de plaats gesteld, tenzij uit de beslissing zelf of uit andere gegevens van het dossier het tegendeel zou blijken;

Overwegende dat, toegepast op de voorliggende zaken, de bestreden beslissingen niet uitdrukkelijk en formeel blijken te zijn ingetrokken; dat evenwel de verwerende partij na kennisneming van de schorsingsarresten telkenmale nieuwe verkiezingen heeft georganiseerd; dat de Raad in het schorsingsarrest nr. 70.589 in de tweede zaak daarover de stelling huldigt “dat de verwerende partij na dit schorsingsarrest [nr. 69.085 in de eerste zaak] twee mogelijke houdingen kon aannemen, hetzij de gevolgen van de schorsing voorlopig aanvaarden in afwachting van de afloop van de behandeling ten gronde van de zaak, hetzij aanvaarden dat de geschorste beslissing inderdaad door onwettigheid is aangetast, ze intrekken en een nieuwe verkiezing organiseren; dat verwerende partij voor die laatste weg heeft gekozen”; dat verwerende partij in de latere procedurestukken deze stellingname nergens tegenspreekt; dat zij niet betoogt dat haar nieuwe beslissing slechts een precair en voorlopig karakter moet worden toegemeten; dat zij integendeel met betrekking tot verzoekers belang in de derde zaak, in haar memorie van antwoord in die zaak zelf de zo-even aangehaalde overweging uit 's Raads tweede schorsingsarrest citeert en zich er op beroept; dat zij immers vervolgens opmerkt dat zij “ingevolge het tweede schorsingsarrest” opnieuw die twee mogelijke houdingen kon aannemen en “voor de tweede maal voor de tweede mogelijkheid gekozen [heeft]”; dat de verwerende partij ook verderop in dezelfde memorie “meent [...] dat

het Bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel de verkiezing die werd geschorst in het eerste schorsingsarrest, impliciet heeft ingetrokken door de organisatie van nieuwe verkiezingen” en dat dit “uiteraard evenzeer [geldt] voor de verkiezing die werd geschorst in het tweede schorsingsarrest”; dat volgens haar verzoeker ook “op geen ogenblik aangetoond [heeft] dat de verkiezingen van 22 september 1997 en 10 december 1997 niet zouden zijn ingetrokken”; dat zij zich “op dat vlak echter steeds naar de wijsheid van de afdeling administratie van de Raad van State [heeft] wensen te gedragen”, reden waarom zij heeft verzocht om de annulatieprocedures voort te zetten en inhoudelijk verweer blijft voeren;

Overwegende dat de Raad uit wat voorafgaat concludeert, ambtshalve, dat de in de eerste zaak bestreden beslissing impliciet is ingetrokken door de in de tweede zaak bestreden beslissing, welke op haar beurt impliciet is ingetrokken door de in de derde zaak bestreden beslissing; dat de intrekking van een beslissing tot gevolg heeft dat die beslissing *ab initio* uit het rechtsverkeer verdwijnt; dat zij geacht wordt nooit te zijn genomen; dat zulks ook het geval is wanneer het bestuur tot de intrekking besluit omdat de Raad van State de beslissing in haar tenuitvoerlegging geschorst heeft en ongeacht of de Raad van State in het schorsingsarrest alle aangevoerde onregelmatigheden onderzocht heeft; dat derhalve de intrekking van een beslissing per definitie aan het annulatieberoep zijn voorwerp ontnemt; dat, toegepast op het voorliggende geval, de - uit de formele beslissingen van de verwerende partij tot het organiseren van nieuwe verkiezingen voor een departementshoofd blijkende - intrekking van de beslissingen bestreden in de eerste en de tweede zaak, de tot nietigverklaring strekkende beroepen van de laatstgenoemde beslissingen zonder voorwerp maakt; dat het in de omstandigheden van de zaken past, de kosten van die beroepen bij de verwerende partij te leggen;

Over de ontvankelijkheid van de zaak nr. 78.555/XII-1341.

Overwegende dat de ambtstermijn van het departementshoofd waarvoor de in de derde zaak betwiste verkiezingen van 8 maart 1998 werden gehouden, en waarvoor verzoeker zich niet kandidaat heeft gesteld, ondertussen verstreken is; dat op 22 mei 2001 andermaal nieuwe verkiezingen van een departementshoofd plaatsvonden; dat B. Beyens tot departementshoofd verkozen werd; dat Marnix Verduyn noch verzoeker zich bij die verkiezingen kandidaat stelden;

Overwegende dat de auditeur-verslaggever in zijn verslag opmerkt dat verzoeker de verkiezing van een nieuw departementshoofd niet heeft aangevochten, dat de verkiezing van B. Beyens tot departementshoofd van het Rits thans, door het verstrijken van de beroepstermijn voor een annulatieberoep bij de Raad van State, rechtens definitief en onaantastbaar geworden is en dat verzoeker niet langer over het vereiste belang beschikt om de nietigverklaring te verkrijgen van de in deze zaak bestreden beslissingen aangezien hij geen voordeel meer kan hebben bij hun vernietiging; dat de auditeur-verslaggever derhalve besluit tot de onontvankelijkheid van het annulatieberoep wegens een gebrek aan belang;

Overwegende dat het belang, waarvan een verzoeker blijk moet geven, dient te bestaan op het ogenblik van het indienen van het annulatieberoep en dat hij dat belang moet behouden tot aan de uitspraak; dat de aard van het belang weliswaar kan evolueren maar dat verzoeker minstens aannemelijk moet maken dat de vernietiging hem een concreet voordeel oplevert; dat het belang ook voldoende rechtstreeks dient te zijn; dat bijgevolg, om het annulatieberoep niet te laten verworden tot een *actio popularis*, dit voordeel meer moet zijn dan de genoegdoening verbonden met het horen onwettig verklaren van de bestreden beslissing;

Overwegende dat het voordeel dat verzoeker met zijn beroep oorspronkelijk nastreefde luidens zijn inleidend verzoekschrift bestond in het verwerven van een nieuwe kans om zelf tot departementshoofd van de afdeling Rits verkozen te worden “volgens de vroegere reglementering, in de op 22 september 1997 bestaande samenstelling van de departementsraad, en met de toen ingediende kandidaturen”; dat het in dat licht reeds bevreemdt dat verzoeker, die geen kandidaat meer was bij die verkiezingen, in tegenstelling tot de eerdere zaken niet meer de schorsing van de tenuitvoerlegging heeft gevorderd van de bestreden beslissingen; dat hoe dan ook hetgeen in het auditoraatsverslag is uiteengezet ernstige vragen oproept bij het blijvend belang van verzoeker bij zijn beroepen; dat met name de vraag rijst welk voordeel verzoeker thans nog kan halen uit een nietigverklaring; dat het aan verzoeker toekomt om de Raad van State alle nuttige gegevens ter beoordeling voor te leggen, die kunnen aantonen dat hij in de concrete omstandigheden van de zaak nog steeds een actueel en rechtstreeks belang kan doen gelden;

Overwegende dat verzoeker in zijn laatste memorie een omstandige uiteenzetting geeft over het belang in de rechtspraak van de Raad van State; dat evenwel dient vastgesteld te worden dat, wanneer verzoeker vervolgens die uiteenzetting betreft op de voorliggende zaken, hij niet concreet maakt welk materieel voordeel hijzelf thans nog uit een nietigverklaring van de bestreden beslissingen kan halen; dat hij in de laatste memorie enkel betoogt nog over een moreel belang te beschikken;

Overwegende dat verzoeker dit moreel belang vindt, aldus zijn memorie, “in de loutere vaststelling van de wetschending”, welke kan volstaan als “moreel rechtsherstel”; dat hij preciseert: “[w]ant de morele genoegdoening van de verzoekende partij ligt hem in wezen niet in de nietigverklaring maar wel in de vaststelling van de wetschending (waarvan de nietigverklaring door de Raad van State het gevolg is)”; dat de Raad van State evenwel uitspraak doet over annulatieberoepen; dat hij niet vermag die uitspraak te beperken tot een loutere vaststelling, in voorkomend geval, van het bestaan van een rechtsschending - in tegenstelling tot hetgeen wel gebeurt in arresten van het door verzoeker vergeefs als voorbeeld aangehaalde Europees Hof voor de Rechten van de Mens - zonder aan die vaststelling de nietigverklaring te koppelen; dat echter niet elke onregelmatigheid per definitie geacht kan worden de betrokkene zodanig te benadelen dat hij geacht kan worden er een blijvend belang bij de nietigverklaring van de onwettige beslissing aan te ontfangen; dat verzoeker, die overigens bij de in de derde zaak door hem bestreden verkiezing zelf geen kandidaat is geweest, niet aantoon, noch maar beweert, dat hij door een zodanig zwaar grievende onwettigheid is getroffen dat hij daaraan een gekwalificeerd moreel belang zou kunnen ontfangen; dat, gelet daarenboven op het hiervoor geciteerde, door hem nagestreefde voordeel, de morele genoegdoening die verzoeker beoogt bij de derde zaak onlosmakelijk verbonden is met het morele nadeel dat hij in de eerste zaken deed gelden; dat wat dit nadeel betreft de bij dit arrest vastgestelde intrekking van de in die zaken bestreden beslissingen, door verwerende partij besloten als gevolg van de schorsingsarresten, waarmee die beslissingen met inbegrip van de er eventueel aan klevende onwettigheden retroactief uit het rechtsverkeer zijn verdwenen, aan verzoeker reeds de ruimste morele genoegdoening verschaft die hij in de procedure voor de Raad in de gegeven omstandigheden kan verkrijgen; dat aldus niet blijkt dat wat verzoeker in de derde zaak nog nastreeft uit méér bestaat dan het voordeel om derden te overtuigen van zijn initieel gelijk of om op grond daarvan een eis tot schadevergoeding in te stellen bij de burgerlijke rechter; dat een dergelijk belang slechts een onrechtstreeks karakter heeft dat niet valt binnen de grenzen van het

belang zoals bedoeld in artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State; dat immers dat beoogde voordeel niet verbonden is aan het verdwijnen van de bestreden besluiten uit het rechtsverkeer maar enkel, zoals verzoeker zelf erkent, aan het horen gegrond verklaren van een middel;

Overwegende dat verzoeker niet aantoont dat hij op dit ogenblik nog een voldoende en rechtstreeks belang heeft bij de nietigverklaring van de bestreden beslissing; dat het beroep in de derde zaak om die reden niet meer ontvankelijk is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De zaken nrs. A. 75.991/XII-539, A.76.880/XII-767 en A. 78.555/XII-1341 worden gevoegd.

Artikel 2.

De beroepen worden verworpen.

Artikel 3.

De kosten van de vorderingen tot schorsing en van de beroepen tot nietigverklaring in de zaken nrs. A. 75.991/XII-539 en A.76.880/XII-767, bepaald op 694,12 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

De kosten van het beroep tot nietigverklaring in de zaak nr. A. 78.555/XII-1341, bepaald op 173,53 euro, komen ten laste van verzoeker.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op
dertien januari 2004, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	D. VERBIEST,	kamervoorzitter,
	J. LUST,	staatsraad,
	G. VAN HAEGENDOREN,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

D. VERBIEST.